

“Mensen voelen zich ‘geschiphold’” – Pieter Winsemius

→ zegt Nico Dijkshoorn van de lokale Milieudefensiegroep Lelystad. “Maar ook toen kwamen landelijke organisaties niet in beweging.”

Sietske Inberg van de lokale Milieudefensiegroep Leeuwarden zou Milieudefensie landelijk er graag meer over horen. “We vechten tegen een grote en sterke organisatie. Die moet worden aangepakt door een grote en sterke milieuorganisatie.”

Dat er naar Milieudefensie wordt gekeken, ligt voor de hand. De organisatie heeft een roerig actieverleden als het om Schiphol gaat en schrikt niet terug voor confronterende acties. In 1994 werden er achtduizend bomen geplant op een stuk grond dat Milieudefensie kocht bij de geplande vijfde start- en landingsbaan van Schiphol. In 1998 werd het dak van een vliegtuig twee uur lang bezet. In 2006 blokkeerden actievoerders ruim drie uur lang de taxibaan van de Polderbaan en de Zwanenburgbaan. Maar in 2018 werkt Milieudefensie niet meer aan het onderwerp Schiphol.

Heiligenstatus

Dus waar blijft Milieudefensie? “Een terechte vraag”, zegt directeur Donald Pols. “Het

gemakkelijke antwoord is: we hebben besloten ons te focussen op onderwerpen waarop we resultaat kunnen boeken. Bij Schiphol is dat bijna onmogelijk.” Volgens Pols is Schiphol zo’n groot onderwerp, dat niemand het aanpakt. “Schiphol heeft een heiligenstatus, waarbij democratische procedures met voeten worden getreden.” Pols noemt met name het milieueffectrapport. “In het MER over Lelystad staan verkeerde cijfers, en de inspraak is een wassen neus. Die opzettelijk verkeerde cijfers betekenen dat de besluitvorming rond de luchthaven niet op objectieve feiten is gebaseerd. Je moet niet onderschatten wat dat betekent: het MER is het sluitstuk van het Nederlandse democratische proces bij grote projecten. Bovendien is het een succesvol exportproduct, dat in de gehele industriële wereld is overgenomen. Als we daar niet meer op kunnen vertrouwen, waarop dan wel?” Maar ook politici en wetenschappers branden hun vingers niet meer aan Schiphol, zegt Pols. “Een debat over Schiphol is een debat over de Nederlandse economische structuur. Nederland heeft zichzelf gedefinieerd als distributieland, met Schiphol en Rotterdam als knooppunten. Wetenschap-

pers die dat bekritisieren, ondervinden daar hinder van in hun carrière en rangeren zichzelf op een zijspoor. Schiphol is *too big to fail*.”

Geschiphold

Ondertussen slaan in september onrust en wantrouwen van de getroffen bewoners om in boosheid. Van der Weerd van Red de Veluwe bezocht een paar drukbezochte informatiebijeenkomsten, die volgens een vast patroon verliepen. “Na een lange inleiding was er ruimte voor vijf vragen. De rest van de vragen kon schriftelijk worden ingediend, en om tien uur was het afgelopen. Ik heb sterk het gevoel dat het zo was geënsceeneerd om echt debat uit de weg te gaan.”

Mensen voelen zich ‘geschiphold’, zegt Pieter Winsemius. Daarmee bedoelt hij: net doen of je burgers serieus neemt en ondertussen de afspraken schenden. Hij lanceerde het werkwoord in het rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) *Vertrouwen in Burgers* (2012). Winsemius was jarenlang WRR-Raadslid. Over zijn ervaring toen hij minister was in het eerste kabinet-Lubbers (1982-1986): “We maakten afspraken met Schiphol over aantallen vliegbewegingen en geluidscontouren, die met bloed werden ondertekend. Vijf jaar later waren ze allemaal verbroken ten nadele van het milieu en de omgeving. Nieuwe afspraken werden weer met bloed ondertekend en ook weer geschonden. Het probleem is dat een kleine groep ambtelijke technocraten na verloop van tijd zo zeker is van het eigen gelijk, dat ze geen andere geluiden kunnen horen. Ze voeden hun bewindslieden met dat gelijk, die daardoor onderdeel van het probleem worden.”

De gebeurtenissen rond vliegveld Lelystad hebben Milieudefensie met de neus op de feiten gedrukt, zegt Pols. “We vinden dat we flexibeler moeten kunnen inspelen op onverwachte zaken en de actualiteit. We willen daar ruimte voor creëren.” In de eerste helft van volgend jaar neemt Milieudefensie een besluit. Of de organisatie zich dan met Lelystad gaat bezighouden, kan Pols niet zeggen: “Ik kan daar niet op vooruit lopen, we zijn een democratische vereniging.” □

Marc Siepman (44) schrijft en doceert op donatiebasis

Missie: meer biodiversiteit en leven in de bodem

Je geeft door het hele land lezingen en workshops over compost. Waarom? “Ik wil mensen bewust maken van het belang van een gezonde bodem. Negen jaar geleden volgde ik een opleiding over permacultuur, en kwam er toen zelf pas achter hoe belangrijk de bodem is. Ik was verbaasd hoe weinig ik er eigenlijk over wist. Vanaf toen ben ik me erin gaan verdiepen en er ook anderen over gaan vertellen.”

Waarom is de bodem dan zo belangrijk?

“Een gezonde bodem is de basis onder onze beschaving. Onze eigen gezondheid hangt er vanaf: op een ongezonde bodem groeit op den duur geen gezond voedsel meer. Daarnaast zorgt de bodem voor opslag van koolstof en water. Dat is noodzakelijk om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan.”

Hoe kan compost de bodem weer gezond maken? “Goede compost bevat wel 100.000 verschillende organismen. Die biodiversiteit voeg je toe aan de bodem, waardoor het bodemleven terugkomt en de grond zichzelf kan herstellen. Het grote verschil met kunstmest is dat je met compost de hele bodem voedt, en met kunstmest alleen de planten.”

Kan compost een alternatief zijn voor het gebruik van kunstmest? “Nee, op grote schaal zijn andere alternatieven nodig, die er gelukkig ook steeds meer zijn. Er is een wereldwijde beweging ontstaan van voedselbossen, permacultuur en boeren die het anders willen gaan doen. Het gaat dus zeker wel de goede kant op. Als individu heb ik natuurlijk maar beperkte slagkracht. Maar vijf jaar geleden vonden mensen wat ik zei radicaal, nu is het al het nieuwe normaal geworden.”

“Compost voedt de hele bodem, kunstmest alleen de planten”